

skulde være nogen virkelig Sandhed i et saadant Menighedsraad, maatte det lægges paa en anden Grund. Man kunde ikke udevidere gaae til den territoriale Inddeling, som man kalder Sogneinddelingen, og jeg har in specie henført vor Paastand til den factiske Tilstand i Kirken, at der gives forskjellige theologiske Retninger, og det baade hos Præsterne og Menighederne, som alle have faaet Num og Hjemsted i Folkkirken, og jeg har sagt, at det var væsentlig i Henhold dertil, at man havde givet Loven om Sognebaandets Løsning. Det er dette, at man lægger det paa den territoriale Grund, som gjør, at jeg maa sige, at det er et kirkeligt Skin; thi jeg har ingenlunde talt om, at det er stor Mangel paa christeligt Liv i Menighederne, der gjør dette Forslag til en Usandhed. Jeg indrømmer, at naar man forresten havde lagt det paa, hvad jeg maatte erkjende for at være en sand Basis, saa maatte jeg finde, at der efter fattig Leilighed kunde være ganske god Sandhed deri, naar man ikke prætenderede at gjøre Mere ud deraf, end der efter Omstændighederne kunde komme. Men dette, at man har taget den territoriale Inddeling sans facon, og ikke Præsten og hans Communicanter, det er det, som for mig gjør Forslaget til en Usandhed.

Lehmann: Naar vi i dette Dieblil have hørt af den ærede sidste Taler, at Loven kunde være ret god, naar man ikke havde taget den territoriale Inddeling sans facon, saa skal jeg gjøre opmærksom paa, at den territoriale Inddeling er netop den, som ligger til Grund for Kirkeforfatningen, som den bestaaer i Danmark og vil vedblive at bestaae, enten man vedtager dette Lovudkast eller ikke. Derfor den skal bortkastes, saa maa man ogsaa bortkaste den hele Theori og Praxis om Præsteskabene, der ere knyttede til den territoriale Inddeling, med de store Præstegaarde og den fornødne Tiende og Smaarebsel; alt dette hører til en Kirkeordning, som er bygget paa den territoriale Inddeling sans facon. Vil man derimod med Hensyn til Menighederne gjøre den Fordring gjældende, at det er kun det, der er Aandens frie Virken, eller, som en æret Taler udtalte sig ved første Behandling, de levende Stene,

der ikke tale af Kjød og Blod, men gjennem hvilke Aanden taler, saa er det Anskuelse, som jeg ialtfald som Tilfører kan gaae ind paa, men skal det være christeligt gjældende, maa man ogsaa gjøre det gjældende med Hensyn til Lærerne, med Hensyn til Aandens Raal og Virken, og saa er man inde paa en anden Tingens Tilstand end den, hvori vi befinde os, hvor der findes bestilte Præster med Raalbreve, smukke Præstegaarde og Boliger samt fornøden Tiende og Smaarebsel. Jeg skal altsaa resumere mine Anskuelse om Skinnet, som skulde komme ud deraf, i to korte Sætninger, og det er, at Formen ikke kan slaa Aanden, men at omvendt kan Aanden ikke undvære Formen, naar den skal virke paa Jorden. Det er Grundlaget for al Organisation i politisk og kirkelig Henseende. Det er det, som vil blive indført i Menighederne, naar man vedtager denne Lov og derved gjør det første Skridt maassée til engang i Tiden at kunne faae det indført i hele Kirken.

Ordføreren: Den ærede 4de Landsstingsmand for 6te Kreds (Strøm) har sammentrængt sin Opposition mod Lovudkastet i den Paastand, at det kun vilde tilvejebringe et Skin, ikke en Sandhed. Sammenholde vi denne Sætning med den Motivering, som han oftere er vendt tilbage til, oftere har gjentaget, saa finder jeg den begrundet deri, at der ikke skal findes christelige Menigheder i Landet, der skal kun findes enkelte Christne i Menighederne. Men det er til alle Tider bleven erkjendt for at være en sygelig Tilstand, naar man vil finde den rene, levende og saunde Tro i et enkelt Parti, og betragte det hele Antal, der staaer udenfor, som vanhælligt, ureent og vantroende. Sandheden er den, at de christelige Menigheder altid have været, at de ogsaa nu ere og, saavidt som den stridende Kirkes Tider gaae, vilde være alle tilhøbe sammenfattede af mere eller mindre Urene, Vantroende og Syndere. Der er kun Gradsforskjel: Livet kan være mere bundet eller mere frit, mere slumrende eller mere vaagent, mere strøbeligt eller mere stærkt. Men Mange af dem, der nu regne sig selv iblandt de Rene, Troende og Hellige, ere det utvivlsomt i langt mindre Grad, end de selv mene, og Mange,